

**Анотації на кваліфікаційні роботи бакалавра здобувачів вищої освіти
студентів 4 курсу ОП Транскордонне екологічне співробітництво
кафедри фізичної географії та геоекології**

Олександра КОНЦЕДАЙЛО

Освітня програма «Транскордонне екологічне співробітництво», ОР Бакалавр
Науковий керівник к.геогр.н., доцент Олена Гавриленко
Рецензент д.геогр.н., Петро ШИЩЕНКО

**Оселищна концепція збереження біорізноманіття: реалізація в
Україні та Німеччині (на прикладі Київської області та землі Нижня
Саксонія)**

Об'єктом дослідження є біота та оселища України та Німеччини (Київська область та земля Нижня Саксонія). Предметом дослідження є правові, фізико-географічні та організаційні засади збереження біорізноманіття в країнах.

Метою роботи є дослідження та порівняння стану охорони біорізноманіття, а також реалізація оселищної концепції збереження біорізноманіття в Україні та Німеччині.

У першому розділі розглянуті правові засади та положення у світі, в Україні та Німеччині, а також розглянуті основні положення оселищної концепції збереження біорізноманіття. У другому розділі розглянуто реалізацію оселищної концепції збереження біорізноманіття в Україні та Німеччині, окреслено заходи щодо збереження біорізноманіття на досліджуваних територіях. У третьому розділі описані перспективи розвитку оселищної концепції в Україні та Німеччині.

Робота викладена на 44 сторінках, містить 3 розділи, 2 таблиці, 5 ілюстрацій та містить посилання на 34 джерела.

Анастасія СЛІПЧУК

Освітня програма «Транскордонне екологічне співробітництво», ОР Бакалавр

Науковий керівник к.геогр.н., доцент Олена Гавриленко

Рецензент д.геогр.н., Петро ШИЩЕНКО

ОЦІНКА ЕКОСИСТЕМНИХ ПОСЛУГ НПП «КРЕМЕНЕЦЬКІ ГОРИ»

Дипломна робота викладена на 67 сторінках, містить 3 розділи, 2 ілюстрації, 5 таблиць, 6 формул, 59 позицій в переліку використаних джерел та 5 додатків.

Об'єктом розгляду є екосистемні послуги національного природного парку (НПП) «Кременецькі гори». Предметом дослідження – оцінка культурних екосистемних послуг парку.

Метою роботи є оцінка екосистемних послуг НПП «Кременецькі гори» та встановлення економічної вартості культурних послуг: туристично-рекреаційних та естетичних цінностей.

У першому розділі викладено основні поняття щодо концепції екосистемних послуг, розкрито фізико-географічну характеристику природоохоронної території та проаналізовано екосистемні цінності парку. У другому розділі розглянуто відомі методики монетарної та немонетарної оцінки екосистемних послуг. Третій розділ обґрунтовує результати дослідження – у грошовому еквіваленті в іноземній валюті встановлено економічну вартість культурних екосистемних послуг НПП «Кременецькі гори» та запропоновано доповнені формули щодо розрахунку туристично-рекреаційної цінності та цінності естетичної спадщини парку.

Ключові слова: екосистемні послуги, цінність, НПП «Кременецькі гори», економічна оцінка, методи оцінки.

Освітня програма «Транскордонне екологічне співробітництво», ОР Бакалавр

Науковий керівник к.хім.н., доцент Валерій Михайленко

Рецензент д.геогр.н., професор Олександр ОБОДОВСЬКИЙ

Оцінка екологічного стану басейну річки Вісла

Вісла, найбільша і найважливіша з польських річок, басейн якої займає і частину території нашої країни. Річка заслуговує на особливу турботу через багатство біоценозів, різноманітність біотопів та широкий спектр екосистемних послуг, які вона виконує. Зростаюча інтенсивність антропоізації природних ландшафтів та забруднення прісноводних систем є одним з важливих викликів, що постає перед суспільством.

Метою дослідження є аналіз природних умов басейну річки Вісла та їх зміна під впливом господарської діяльності в регіоні. Порівняння інтенсивності та особливостей антропогенного навантаження на місцевість в Україні та Польщі.

Важка промисловість, хімічна та нафтопереробна промисловість, енергетичний сектор, інтенсивне лісове та сільське, а також житлово-комунальне господарство – головні суб'єкти впливу на якість води та ґрунтового покриву в межах басейну.

Оптимізація природного середовища річкового басейну, задля покращення його загальної екологічної стійкості та транскордонна співпраця, між країнами на території котрих пролягає басейн – є ключовими напрямками, що допоможуть зберегти екосистему Вісли для майбутніх поколінь.

Валерій ШОВКАЛЮК

Освітня програма «Транскордонне екологічне співробітництво», ОР Бакалавр

Науковий керівник к.хім.н., доцент Валерій Михайленко

Рецензент к.геогр. н., доцент Сергій ГАЙДАЙ

Перспективи рекультивациі полігонів ТПВ, як способу досягнення цілей сталого розвитку в Україні

Пропонується до розгляду кваліфікаційна робота бакалавра студента четвертого курсу Шовкалюка Валерія Юрійовича на тему «Перспективи рекультивациі полігонів ТПВ як способу досягнення цілей сталого розвитку в Україні» обсягом 65 сторінок. Робота складається з трьох розділів: у першому здійснено аналіз технологій рекультивациі полігонів ТПВ та подолання бар'єрів їх впровадження; у другому аналізуються перспективи впровадження рекультивациі полігонів ТПВ в Україні і в третьому пропонуються шляхи залучення досвіду країн ЄС щодо рекультивациі полігонів ТПВ.

У даній дипломній роботі були розглянуті перспективи рекультивациі полігонів твердих побутових відходів (ТПВ) як способу досягнення цілей сталого розвитку в Україні. У процесі дослідження було проведено аналіз технологій рекультивациі полігонів ТПВ, виявлено системні проблеми управління ТПВ в Україні та описано кращі доступні технології країн Європейського Союзу.

Також було вивчено перспективи впровадження рекультивациі полігонів ТПВ в Україні, зокрема аналізувалися потенційний вплив на зміну клімату та людське здоров'я, а також оцінювалися економічні та соціальні переваги такого підходу.

Для поглиблення розуміння та залучення досвіду країн ЄС щодо рекультивациі полігонів ТПВ було проведено огляд методик перетворення відходів у енергію (WtE) та аналіз методів перетворення відходів у вторинні ресурси (WtR). Також були запропоновані рекомендації щодо залучення досвіду прибалтійських країн у сфері управління ТПВ в Україні.

У процесі виконання дипломної роботи була використана науково-дослідна методологія, зокрема аналіз літературних джерел, статистичних даних та експертних оцінок.

На основі проведеного дослідження було зроблено висновок, що рекультивация полігонів ТПВ має значний потенціал для досягнення цілей сталого розвитку в Україні. Упровадження цих технологій сприятиме зменшенню негативного впливу на довкілля та покращенню якості життя населення. Рекомендується подальше дослідження та впровадження інноваційних підходів, зокрема країн ЄС, до рекультивациі полігонів ТПВ з метою досягнення сталого розвитку в Україні.

Катерина ДАВИДОВА

Освітня програма «Транскордонне

екологічне співробітництво», ОР Бакалавр

Науковий керівник: кандидат географічних наук,

доцент Іван ДІБРОВА

Рецензент: провідний науковий співробітник

Відділу аерокосмічних досліджень в геології та геоекології

ДУ «Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі

Інституту геологічних наук НАН України»,

кандидат геологічних наук,

старший науковий співробітник

Володимир ФІЛІПОВИЧ

**РЕГІОНАЛЬНИЙ ЛАНДШАФТНИЙ ПАРК
„ДНІПРОВСЬКІ ОСТРОВИ”: ПРИРОДНІ УМОВИ, ОСОБЛИВОСТІ
ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ**

В роботі окреслені мета, головні завдання, науковий об'єкт, предмет та методи дослідження. Розкриваються особливості природних умов регіонального ландшафтного парку (РЛП) "Дніпровські острови", зокрема аналізується геолого-геоморфологічна будова, подаються кліматична характеристика, гідрологічні особливості, опис ґрунтів, рослинного покриву й тваринного світу, ландшафтних комплексів. Звертається увага на процеси і явища, що в них протікають. Відмічаються напрями функціонування РЛП "Дніпровські острови", зокрема

проведення природоохоронної, історико-культурної, рекреаційної, оздоровчої та наукової діяльності.

Окремо надаються відомості стосовно антропоізації природної основи РЛП "Дніпровські острови" й характеризується екологічна ситуація у цілому.

Ключові слова: регіональний ландшафтний парк, біологічне й ландшафтне різноманіття, охорона довкілля, антропоізація, екологічна ситуація.

**Анотації на кваліфікаційні роботи бакалавра
здобувачів вищої освіти
студентів 4 курсу ОП Природнича географія
кафедри фізичної географії та геоекології**

Іван МИХАЙЛОВ

Освітня програма «Природнича географія», ОР Бакалавр

Науковий керівник: кандидат географічних наук,

доцент Іван ДІБРОВА

Рецензент: провідний науковий співробітник

Відділу аерокосмічних досліджень в геології та геоекології

ДУ «Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі

Інституту геологічних наук НАН України»,

кандидат геологічних наук,

старший науковий співробітник

Володимир ФІЛІПОВИЧ

**ПРИРОДНО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ХМЕЛЬНИЧЧИНИ
ТА НАПРЯМИ ЇЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ**

В роботі окреслені мета, головні завдання, науковий об'єкт, предмет та методи дослідження. Розкривається унікальність природних об'єктів і явищ Хмельницької області України (печера Атлантида, водоспад Бурун, Вербецька Товтра, незамерзаючі джерела, гора Грабина та урочище Бовгурі).

Подається аналіз культурних об'єктів досліджуваного регіону (кам'янець-подільська фортеця, історико-архітектурний заповідник "Кам'янець", Свято-Михайлівський монастир, історико-культурний заповідник "Меджибіж", вітряк-музей, Свято-Троїцький монастир, парковий і палацовий комплекс) та відмічається їх значення для рекреації й туризму.

Надаються відомості стосовно напрямів природоохоронної й просвітницької діяльності, вказується роль природно-культурної спадщини в розвитку Хмельницької області.

Ключові слова: природні об'єкти, культурні об'єкти, природно-культурна спадщина, природоохоронна діяльність, просвітницька робота.

Катерина ЄМЕЛЬЯНОВА

Освітня програма «Природнича географія», ОР Бакалавр
Науковий керівник к.геогр.н., доцент, завідувач кафедри фізичної географії та
геоекології Людмила Білоус

Рецензент к.геогр.н., доцент Володимир ПАСЬКО

ОХОРОНА БІОРІЗНОМАНІТТЯ В УКРАЇНІ

Робота присвячена дослідженню розміщенню та стану оселищ рідкісного виду, який занесений до Червоної книги України та Бернської конвенції – журавля сірого. Метою роботи є визначити сучасний стан біорізноманіття в Україні та проаналізувати систему оселищ для Понтичної провінції. У першому розділі представлені основні поняття біорізноманіття, а також основні положення оселищної концепції та її значення для охорони біорізноманіття, застосування Бернської конвенції в Україні, охарактеризовано Смарагдову мережу та Natura-2000, правові засади охорони біорізноманіття. У другому розділі описано 4 біогеографічних регіони України – Альпійський, Степовий, Паннонський та Континентальний. У третьому розділі виділено та охарактеризовано оселища, де гніздиться рідкісний вид птахів, який занесений до Червоної книги України та охороняється Бернською конвенцією.

Олександр КИЯШКО

Освітня програма «Природнича географія», ОР Бакалавр

Науковий керівник: кандидат географічних наук,

доцент Іван ДІБРОВА

Рецензент: провідний науковий співробітник

Відділу аерокосмічних досліджень в геології та геоecології

ДУ «Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі

Інституту геологічних наук НАН України»,

кандидат геологічних наук,

старший науковий співробітник

Володимир ФІЛПОВИЧ

ВОДНО-БОЛОТНІ УГІДДЯ ДНІПРОВСЬКИХ ВОДОСХОВИЩ ТА ЇХ ЕКОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

В роботі окреслені мета, головні завдання, науковий об'єкт, предмет та методи дослідження. Розкриваються особливості природних умов водно-болотних угідь в межах верхів'я Київського водосховища, верхів'я та середньої ділянки Канівського водосховища, верхньої та нижньої ділянок, у т.ч. Сульської та Цибульницької заток, Кременчуцького водосховища, верхів'я Кам'янського водосховища та гирлової ділянки р. Ворскла, верхів'я Дніпровського водосховища, верхів'я та затоки Каховського водосховища. Звертається увага на процеси і явища, що в них протікають. Відмічаються екологічні функції та значення водно-болотних угідь для збереження біологічного й ландшафтного різноманіття.

Надаються відомості стосовно антропоізації водно-болотних комплексів дніпровських водосховищ та напрямів природоохоронної діяльності.

Ключові слова: водно-болотні угіддя, біологічне й ландшафтне різноманіття, екологічні функції, природоохоронні заходи.

Поліна ГУЦОВА

Освітня програма «Природнича географія», ОР Бакалавр
Науковий керівник к.геогр.н., доцент, завідувач кафедри фізичної географії та
геоекології Людмила Білоус

Рецензент к.геогр.н., доцент Володимир ПАСЬКО

**ЛАНДШАФТНО-ЕКОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ
ЕСТЕТИЧНО ПРИВАБЛИВОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЗЕЛЕНОЇ ЗОНИ УЧБОВОГО
ЗАКЛАДУ НА ПРИКЛАДІ ГЕОГРАФІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ КИЇВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Об'єктом дослідження є естетично приваблива екологічна зелена зона учбового закладу. Предметом дослідження є ландшафтно-екологічний аналіз території для організації естетично привабливої зеленої зони.

Метою роботи є проведення ландшафтно-екологічного аналізу для організації естетично привабливої екологічної зеленої зони учбового закладу на прикладі географічного факультету Київського Національного Університету імені Тараса Шевченка. Важливим завданням сьогодення є вивчення естетичного сприйняття людиною довкілля та збереження естетично різноманітних та цінних ландшафтів. Вищі навчальні заклади мають значний потенціал для того, щоб зробити свій внесок у збереження біорізноманіття, боротьбу зі зміною клімату та розвиток екологічної свідомості у студентів, шляхом раціонального використання та розвитку зелених насаджень своєї території. Розробляючи проектний варіант для території географічного факультету КНУ імені Тараса Шевченка, був запропонований новий образ, який відповідає сучасним тенденціям у проектуванні екологічного ландшафтного дизайну.

У першому розділі представлені основні поняття щодо естетичної привабливості та екологічної організації зеленої зони та проведено опитування та інтерпретація його результатів стосовно екологічної організації зеленої зони учбового закладу на прикладі географічного факультету. У другому розділі – проведено ландшафтно-екологічний аналіз для організації естетично привабливої

екологічної зеленої зони учбового закладу. У третьому розділі розроблено проект ландшафтного дизайну зеленої зони відкритого простору поблизу корпусу учбового закладу на основі естетичних уподобань респондентів.

Результатом дослідження є ландшафтно-екологічний аналіз досліджуваної території та розроблений на його основі проект ландшафтного дизайну естетично привабливої екологічної зеленої зони відкритого простору поблизу корпусу географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Ольга ЯРОВЕНКО

Освітня програма «Природнича географія», ОР Бакалавр
Науковий керівник к.геогр.н., доцент, завідувач кафедри фізичної географії та
геоекології Людмила Білоус

Рецензент к.геогр.н., доцент Володимир ПАСЬКО

**ГЕОЕКОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ НА
ЛАНДШАФТИ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ РЕГІОНАЛЬНОГО
ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ЗУЇВСЬКИЙ» ТА БІОСФЕРНОГО
ЗАПОВІДНИКА «АСКАНІЯ-НОВА»)**

Присв'ячена вивченню впливу військових дій на ландшафти східної та південної частини степової зони України. Об'єктом дослідження є ландшафтні комплекси обраних територій, зокрема регіонального ландшафтного парку «Зуївський» та біосферного заповідника «Асканія-Нова».

У роботі проводиться аналіз впливу військових дій на ландшафти з використанням геоекологічних методів та підходів. Досліджується вплив різних аспектів військових дій, таких як використання техніки, зброї, рух військових підрозділів та інші фактори на природні компоненти ландшафту.

Основним завданням роботи є визначення наслідків військових дій для ландшафтів та їхнього середовища, а також виявлення локальних зон з особливо

високим рівнем пошкоджень. Застосовуються методи картографування, аналізу геоданих, вивчення змін екосистем та оцінки стану біосферного різноманіття.

Отримані результати мають важливе практичне значення для управлінців та природоохоронних організацій у післявоєнний період. Робота надає можливість вивчення впливу військових дій на стан ландшафтів степової зони України і виявлення тих зон, які потребують пріоритетної уваги управлінців та органів влади. Результати дослідження можуть бути використані для розробки та впровадження стратегій охорони та відновлення природних комплексів, що постраждали від військових дій.

У роботі також розглядаються фактори, що спричиняють посилення екологічного впливу військових дій, такі як використання хімічної зброї, вибухонебезпечних матеріалів та інших небезпечних речовин. Запропоновані рекомендації та заходи щодо мінімізації негативного впливу військових дій на ландшафти можуть бути використані як основа для розробки стратегій екологічної безпеки та планування дій під час воєнних конфліктів.

Загальним результатом дослідження є поглиблене розуміння взаємозв'язку між військовими діями та екологічним станом ландшафтів України. Робота має наукове та практичне значення для геоекологічних досліджень, охорони природи та планування територіального розвитку з урахуванням наслідків військових дій.

Ключові слова: геоекологія, військові дії, ландшафти, степова зона, вплив, наслідки, охорона природи.